

Stipo

Overhoeksplein 2
1031 KS Amsterdam
020 2265105
contact@stipo.nl

Gemeente Amsterdam, Grond & Ontwikkeling

t.a.v. 5.1, 2, e 5.1, 2, e
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam

Datum:

8 februari 2022

Onderwerp

Placemaking Sixhaven

Geachte mevrouw 5.1, 2, e

U heeft ons verzocht om een offerte uit te brengen voor Placemaking Sixhaven. Wat eerst een bouwterrein voor de Noord-Zuidlijn was, is met placemaking omgetoverd tot een groene oase met initiatieven uit de buurt: Buurthaven. Waar deze initiatieven oorspronkelijk maar kort konden blijven, is in 2021 besloten dat Buurthaven de komende vijf jaar een groene plek blijft. De Gemeente Amsterdam zoekt een partij die de volgende fase van het proces kan invullen. De opdracht is om initiatieven op dit terrein te stimuleren en te faciliteren en nieuwe ideeën moeten tot uitvoering komen. Een belangrijk doel is om met de placemaking activiteiten een duurzaam buurtnetwerk op te bouwen dat uiteindelijk in staat is om zelfstandig de activiteiten voort te zetten. Dit alles moet leiden tot een door de buurt gedragen en veel gebruikte, groene plek.

Meerdere initiatiefnemers hebben er al een mooie plek van gemaakt. Van links naar rechts: de Moestuinschool, de Gallische tafel en een speelhuisje.

De Sixhaven ligt op een bijzondere locatie. Noorderlingen 5.1, 2, e en 5.1, 2, e noemen het al sinds 2016 'de voortuin van Noord'. En Noord is volop in ontwikkeling. Er zijn veel nieuwe woningen gebouwd en er staan nog tienduizenden gepland. Noord is in trek. De laatste tijd klinkt het protest tegen de daardoor groeiende tweedeling steeds luider. Veel bewonersgroepen hebben zich verenigd in Red Amsterdam Noord

(RAN). De klachten van RAN zijn o.a. dat bewoners zich niet gehoord voelen, dat de ontwikkeling van Noord niet ten goede komt aan de huidige Noorderlingen en dat er te veel groen wordt opgeofferd. Het is RAN gelukt om het voltallige college naar Noord te halen en om hen ervan te overtuigen dat er ook voor Noord een overkoepelend plan nodig is. RAN heeft op 1 februari 2022 een plan ingediend bij de burgemeester met voorwaarden voor de ontwikkeling van Noord. We hebben dit plan gelezen en we hebben gesproken met leden van RAN.

Uiteraard is er ook kritiek op de positie die RAN nu inneemt (zie bijvoorbeeld de bijdrage van ^{5.1.2.0} 2, e in het Parool 5/2/22). De afgelopen weken zijn we al meerdere keren ter plekke geweest en hebben we gesproken met initiatiefnemers en andere stadmakers uit Noord. Er zijn veel ideeën en er zit veel kracht in de groep die nu al betrokken is. We zijn blij dat we uitgenodigd zijn om een voorstel te doen en hebben zin om samen met Noorderlingen hier een nog mooiere, groene plek van te maken.

Waarom Stipo?

Locatie en faciliteiten

Stipo is gevestigd in Amsterdam Noord, om de hoek van Sixhaven, in A-Lab aan het Overhoeksplein. De voortuin van Noord is onze achtertuin. Dit maakt dat we vaak en snel ter plekke kunnen zijn. Tegelijkertijd biedt A-lab voldoende ruimte voor overleg met initiatiefnemers. We hebben alle faciliteiten om de hoek.

Ervaring met placemaking in openbare ruimte

We zijn al vele jaren actief met placemaking in de openbare ruimte. We hebben veel plekken ontwikkeld samen met omwonenden en andere initiatiefnemers. Centraal in de Stipo filosofie staat co-makenschap met de buurt. Dit sluit goed aan op de oproep van RAN: "De echte experts zijn natuurlijk de Noorderlingen zelf. En die verdienen het dus om serieus genomen te worden."

In de Kolenkitbuurt werkt Stipo in opdracht van het stadsdeel aan de integrale vernieuwing van de buurt. In deze buurt speelt een vergelijkbare problematiek als in de Van der Pek- en de Vogelbuurt. Centraal in de aanpak van Stipo staan initiatief en eigenaarschap van de bewoners zelf.

Stipo heeft ruime ervaring met het initiëren en organiseren van placemaking trainingen en bijeenkomsten

In Nieuwegein heeft Stipo op eigen initiatief een gebiedscoöperatie opgezet: Club Rhijnhuizen. Dit is een samenwerking van allerlei stakeholders in het gebied, met de bewoners zelf als drijvende kracht. De coöperatie werkt samen aan een hogere gebiedskwaliteit, evenementen en activiteiten, (mobiele) horeca en goede openbare ruimte (placemaking).

In Overvecht werken we in opdracht van de gemeente aan een Groen Lint. Overvecht is tegelijkertijd de meest groene, de meest ongezone en de meest cultureel diverse wijk van Utrecht, en dan ook nog met de laagste inkomens. We ontwikkelen hier een groene route door het hart van de wijk die via de woonbuurten twee parken verbindt. De plannen maken we samen met een heel diverse groep bewoners, de buurtorganisaties en grote stakeholders in de wijk. We bereiken de bewoners via de buurtnetwerken en door fysiek aanwezig te zijn. Op eigen initiatief organiseren we sinds 2017 jaarlijks de Placemaking Week samen met lokale overheden, Project for Public Spaces en Placemaking Plus. We lanceerden er Placemaking Europe, het Europese netwerk met duizenden placemakers om kennis uit te wisselen, tools te ontwikkelen en samen te werken aan betere plekken.

In onze placemaking aanpak is dit terug te zien: we combineren doen met denken, initiatieven van onderaf met de systeemwereld, korte termijn met lange termijn. We gaan altijd van de lokale betrokkenen uit en zoeken naar het aanboren van een grote diversiteit van gebruikersgroepen in het dagelijks gebruik.

Voorstel Placemaking Sixhaven

Voor en door Noord

Wij willen de initiatiefnemers, omwonenden en andere betrokkenen helpen om zelf deze plek te ontwikkelen. Zij staan centraal. Wij zijn een tijdelijke intermediair, die initieert, faciliteert en coacht waar nodig. Zij zijn de experts van deze plek, wij zijn de experts in het ontwikkelen van plekken. We hebben een aantal initiatiefnemers al gesproken, zoals ^{5.1, 2, e} ^{5.1, 2, e} ^{5.1, 2, e} en ^{5.1, 2, e}. We zijn onder de indruk van hun inzet en ideeën. Omdat elke organisatie die actief is in Noord, ook een bijdrage moet leveren aan Noord (zie Verdedig Noord) willen we graag stageplekken aanbieden aan studenten uit Noord.

Gedeeld beeld over de toekomst van de plek

Nu besloten is dat het terrein langer groen en openbaar blijft, is het tijd om een gedeelde visie te ontwikkelen op deze plek. Er zijn veel verschillende groepen met verschillende ideeën over wat deze plek moet zijn. Vrienden van het Sixhavenpark roert zich en stelt vraagtekens bij de gang van zaken. Vragen die beantwoord moeten worden, zijn:

- Voor wie is deze plek? Alleen voor de buurt, voor heel Noord of voor heel Amsterdam?
- Welke functies horen bij deze plek? Alleen recreatief groen? Of ook spelen, honden, evenementen, horeca? Welke programmering past hierbij?
- Welke inrichting past bij deze plek? Op basis van een gedeelde visie op doelgroep, functies en programmering, kan een meer definitieve inrichting gemaakt worden.

Het lijkt er op dat de gemeente het placemaking proces en de participatie voor de inrichting van de openbare ruimte als twee aparte trajecten ziet. Wij vragen ons af of het niet integraler kan. We stellen voor om samen met de gemeente te gaan werken aan een breed gedragen visie op de functie, de inrichting en programmering van deze plek. We peilen niet alleen het draagvlak voor plannen van de gemeente, maar dragen samen met betrokkenen actief ideeën aan. We kunnen in samenwerking met de gemeente tijdens één van de evenementen een *place game* organiseren: dit is een bijeenkomst waarbij alle betrokkenen samen komen, in kaart brengen hoe de plek nu wordt gebruikt en voorstellen doen voor verbetering.

Bewonersorganisatie: opbouwen en overdragen

We werken toe naar een situatie waarin een bewonersorganisatie verantwoordelijk is voor deze plek. Om daar te komen, gaan we op zoek naar een geschikte organisatie(vorm) met een goede 'governance' en een bijpassend financieel model. We willen in het begin meerdere werkgroepen formeren, o.a. voor beheer, programmering, financiën en communicatie. Hiermee sluiten we aan bij de interesses en kwaliteiten van betrokkenen. Met hen samen stellen we spelregels op voor de diversiteit in gebruikersgroepen en de afspiegeling hiervan in de organisatie. Deze groepen kunnen steeds meer taken overnemen van Stipo, zoals we dat nu bijvoorbeeld ook doen in de gebiedscoöperatie Club Rijnhuizen: na een initiatieffase stappen wij elke periode weer wat verder terug, de bewoners en initiatiefnemers stappen naar voren. Samenwerking met Vrienden van het Sixhavenpark ligt voor de hand. Hoe kleiner de rol van Stipo wordt in de komende 3 jaar, hoe meer productiebudget beschikbaar is voor de initiatieven en activiteiten zelf. De opdracht is wat ons betreft geslaagd als er een stevige bewonersorganisatie staat, die zelfstandig functioneert en goed samenwerkt met de gemeente aan beheer, inrichting en programmering van deze bijzondere plek.

In de offerteleidraad en in bijlage 3 *Scope resultaten placemaking Sixhaven* is specifiek beschreven welke werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Wij houden ons aan deze scope en lichten hieronder per activiteit toe hoe we de werkzaamheden aanpakken.

1. Begeleiding van huidige initiatiefnemers

Het eerste dat we doen, is in gesprek gaan met de huidige initiatiefnemers. Sommige van hen (zoals 5.1, 2, e en 5.1, 2, e) hebben er jaren voor gelobbyd dat deze plek een openbare, groene bestemming zou krijgen. We nemen de wensen en ideeën van de initiatiefnemers als vertrekpunt. Doordat we om de hoek gevestigd zijn, zijn we makkelijk bereikbaar en beschikbaar. We kunnen makkelijk meer dan één keer per week fysiek aanwezig zijn, en bij belangrijke momenten aansluiten voor het netwerk. We controleren of het terrein schoon, heel en veilig is. We versterken het beheer door bewoners zelf. Ook nieuwe initiatiefnemers helpen we verder. We gaan de initiatiefnemer van de koffiekiosk begeleiden en we verkennen of het mogelijk is om een tijdelijke activiteitenruimte te realiseren.

2. Afstemmingsoverleg met initiatiefnemers

We bouwen het 1 op 1 contact verder uit. Op basis daarvan streven we naar een gezamenlijk overleg. Gezamenlijk met alle initiatiefnemers die actief zijn op het terrein organiseren we minimaal 2-maandelijks een afstemmingsoverleg. Tijdens dit overleg bespreken we elkaars activiteiten, we plannen nieuwe activiteiten en we bespreken wat er nog nodig is om de ontwikkeling van het terrein verder te brengen. We organiseren dit

soort overleggen graag in combinatie met een gezamenlijk diner, zodat ook de informele banden versterkt worden.

3. Buurtnetwerken opzetten en bestaande versterken

We gaan in gesprek met bewoners van de IJplein-, Vogel-, Van der Pekbuurt en Overhoeks. Daarvoor zetten we verschillende (stads)antropologische methodieken in, zoals De Koffer. Dit is een instrument voor co-creatie en participatie waarmee je samen met de buurt plekken in kaart brengt. In dit project zetten we de Koffer in om inzicht te krijgen in de leefwereld van de buurt en hoe zij hun omgeving zien. De Koffer kan worden aangevuld met een Mobiel onderzoeksstation. Deze tweede tool zetten we op een locatie in het gebied waar veel passanten voorbij komen. Het onderzoeksstation kan bestaan uit de Mooibouwborden van SAM, met informatie en vragen over de plek. Door passanten te vragen om hun ideeën en wensen op memo's te schrijven en op te plakken verzamelen we veel informatie over de leefwereld van stakeholders. Deze methode willen we (als mogelijk) combineren met de rijdende koffiekar.

We leggen verder contact met ondernemers, de Tolhuistuin, scholen, sportscholen, welzijnsorganisaties, de voedseltuin, Red Amsterdam Noord, Vrienden van het Sixhavenpark, bewonersplatform Vogelbuurt-IJplein, jongerencentrum de Valk en Huis van de Wijk de Meeuw. We plannen interviews met deze partijen om zo inzicht te krijgen wat er bij hen speelt. Graag werken we hierin ook samen met de gebiedsmakelaar en sluiten we aan bij bestaande buurtoverleggen. De klankbordgroep gebiedsontwikkeling zien we ook als een belangrijk buurtoverleg.

In ons werk gebruiken we diverse instrumenten om de behoeftes en ideeën uit de buurt over hun omgeving op te halen.

De huidige initiatiefnemers moeten worden gekoesterd, maar zijn nog geen complete afspiegeling van de omliggende buurten. Daarom willen we extra tijd en energie steken in het bereiken en activeren van de netwerken in deze buurten. Mogelijk vinden we daar bestaande netwerken die we kunnen versterken en anders zetten we deze op. Door de onderzoeksmethodieken en placemaking activiteiten uit te voeren werken we toe naar lokaal gewortelde buurtnetwerken.

4. Inventariseren en uitvoeren van actuele en kansrijke placemaking activiteiten

Samen met de betrokkenen maken we een programma voor de komende twee jaar, met minstens twee grote evenementen per jaar en maandelijks een kleine activiteit met één van de initiatiefnemers. Onderdeel van dit programma is een analyse van welke risico's er zijn dat het programma niet door kan gaan, en welk vervangend programma we dan organiseren. We beginnen met een overzicht van lopende en aanstaande initiatieven, op basis van gesprekken met initiatiefnemers, omwonenden, passanten en stadmakers.

We zijn er van overtuigd dat hier voldoende ideeën leven voor placemakingactiviteiten. De Havenevenementen en Havendiners zetten we graag voort. Mochten er toch extra ideeën nodig zijn, dan benutten we de toolbox van Placemaking Europe om gezamenlijk tot nieuwe placemakingactiviteiten te komen. Voor Winterhaven kunnen we bijvoorbeeld gebruik maken van het *Light interventions Handbook*: een methode om met jongeren lichtinstallaties te maken. We kunnen ook samenwerken met de Stadmakerscoöperatie. Oprichter **5.1, 2, e** was de initiatiefnemer van o.a. de Noorderparkkamer en de Broedstraten in Noord, waarvoor wij in het bestuur zaten. Voor ons is de Noorderparkkamer een voorbeeld van de ontwikkeling van een inclusieve plek in Noord. De samenwerking met de Stadmakerscoöperatie helpt ons bij het vinden van potentiële initiatiefnemers in de omliggende wijken.

Op basis van onze gesprekken hebben we begrepen dat er gesproken wordt met de VerbroederIJ over verplaatsing naar Sixhaven, een initiatief dat sterk met de buurt daar verbonden is. We sluiten graag aan bij deze gesprekken om te verkennen wat past.

5. Communicatie

Om zoveel mogelijk mensen te betrekken bij het placemakingproces, is communicatie cruciaal. We maken een overzicht van de bestaande communicatiekanalen rond Buurthaven. We maken een communicatiekalender met de belangrijke communicatiemomenten in het komende jaar. We werken nauw samen met de communicatieadviseur van de gemeente en leveren content voor de gemeentelijke communicatiekanalen. Allereerst is het van belang om alle betrokkenen te informeren over de nieuwe ontwikkelingen rond deze plek, nu besloten is om de placemaking activiteiten langer voort te zetten. Een voorwaarde om ons werk goed te kunnen doen, is dat de gemeente ons informeert over de ontwikkelingen rond Sixhaven en hierover ook goed communiceert met omwonenden. Als er informatie naar buiten komt over eventuele definitieve invullingen van het Sixhavegebied, kan dat spanningen opleveren in het contact met de buurt.

6. Meten en analyseren

Om inzichtelijk te maken in hoeverre onze aanpak en activiteiten bijdragen aan de doelstelling van netwerkvorming op het gebied van placemaking en buurtvorming, maken we een meet- en analyseplan. We beginnen met een nulmeting. De meetmethodes die we gaan inzetten zijn tellingen van het aantal bezoekers dat de evenementen en activiteiten bezoekt. Voor een verdiepend inzicht maken we ook gebruik van (online)enquêtes, die we verspreiden onder bewoners, ondernemers en andere betrokken stakeholders in het gebied. Per enquête kunnen we toespitsen op een specifiek onderwerp. Daarnaast maken we ook de resultaten van het stadsantropologisch onderzoek inzichtelijk. Gezamenlijk geven deze onderzoeksresultaten een goed beeld van de mate waarin netwerken gevormd en versterkt worden.

Dit betreft de reguliere metingen. Daarnaast kunnen we ons voorstellen eens in de zoveel tijd fundamenteeler de waarde te meten. Hiervoor kunnen we samenwerken met MAEX.

7. Afstemming met opdrachtgever en rapporteren

Wekelijks bespreekt de **5.1, 2, e** de voortgang, kansen en knelpunten met de opdrachtgever (45 min per week) en maandelijks stemt de **5.1, 2, e** af met gebiedsteam Oud-Noord.

Tweemaandelijks leveren we de volgende overzichten (in februari, april, juni, augustus, oktober en december)

1. Overzicht van lopende projecten en aanstaande initiatieven;
2. Planning van de Placemaking activiteiten en projecten;
3. Een communicatiekalender met een vooruitzicht van het komende jaar;
4. Een actueel overzicht van de verplichtingen en prognose van het budget en aangepaste begroting voor Placemaking activiteiten;
5. Een terugkoppeling van de resultaten van het meet- en analyseplan.

Resultaten

Naast de resultaten die al zijn vastgelegd in de scope, werken we naar drie andere resultaten toe:

1. Gedeeld beeld over de toekomst van dit terrein: functie, inrichting, programmering.
2. Bewoners georganiseerd in organisatie die taken kan overnemen
3. Overdracht aan bewonersorganisatie met bijbehorend financieringsmodel

Team

5.1, 2, e 5.1, 5.1, 2, e werkte vier jaar als gebiedsmakelaar in Geuzenveld-Slotermeer. Hij kent de dynamiek van buurten met sociaaleconomische problematiek, de spanning rond stedelijke vernieuwing en een algeheel gebrek aan vertrouwen in de overheid. In Slotermeer was hij betrokken bij de oprichting van een bewonerscoöperatie. In Geuzenveld werkte hij het bewonersinitiatief Opknapbeurt Eendrachtspark uit tot een meerjarig investeringsprogramma, waarbij de gemeente investeert in groen, sport, spelen, een activiteitenprogramma en kunst in de openbare ruimte. 5.1, 2, e werkte ook bij het Projectmanagementbureau en kent de gebiedsontwikkeling goed.

Projectmedewerker 5.1, 2, e 2, e werkt bij Stipo als adviseur. In het centrum van Nieuwegein werkt ze met bewoners aan placemaking en community building. Ze studeerde als stadsantropoloog en schreef haar masterscriptie over placemaking. Hiervoor sprak zij met diverse partijen, zoals ontwikkelaars, gemeenten en stadmakers. In haar onderzoek komt naar voren hoe essentieel het is om bewoners en stakeholders in stedelijke ontwikkeling te betrekken.

Dit projectteam overlegt regelmatig met de partners van Stipo: oprichter 5.1, 2, e 5.1, 2, e (woont in Noord, aanpak Kolenkitbuurt, projecten Park Frankendael en Stadionplein), 5.1, 2, e 2, e (destijds als hoofd Bureau Broedplaatsen betrokken bij de oprichting van Broedstraten) en 5.1, 2, e 5.1, 2, e (werkt o.a. aan het Groene Lint in Overvecht).

Kosten

In bijgevoegd prijzenblad is aangegeven hoeveel uur wij per onderdeel maximaal besteden en tegen welk tarief. De uren per onderdeel zijn de maximum tijdsbestedingen. Als wij minder uren besteden, benutten we het overgebleven bedrag aan productiekosten. De verwachting is dat onze kosten in de loop van de opdracht afnemen, waarmee er meer budget beschikbaar is voor de initiatieven en bewonersorganisatie.

Hieruit volgt een som per jaar van 5.1, 2, f ex. BTW en een totaal van 5.1, 2, f ex. BTW over drie jaar.

Planning

2022	Netwerken opzetten en versterken + placemaking activiteiten
	Buurtnetwerken versterken. Toekomstbeeld vormen. Concrete uitvoering placemaking activiteiten.
2023	Bewonersorganisatie versterken en organiseren
	Bewonersorganisatie organiseren en versterken. Bewonersorganisatie neemt deel taken Stipo over.
2024	Overdracht
	Volledige overdracht aan bewonersorganisatie. Stipo coacht op de achtergrond.

Betaling

We factureren maandelijks op basis van de daadwerkelijk bestede uren. In overleg met de opdrachtgever sturen we op de verdeling van onze tijdsinzet.

Indien de opdrachtgever meer inzet van uren wenst kunnen we deze inzetten voor dezelfde uurtarieven als vermeld in deze offerte. Meerwerk zal alleen worden uitgevoerd na schriftelijke toestemming van opdrachtgever vooraf.

Voor meer informatie

- ^{5.1, 2, e} 5.1, 2, e partner Stipo • 5.1, 2, e
- 5.1, 2, e @stipo.nl

Zie voor meer informatie www.stipo.nl.